

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körül pártok
valamint a lap szerkesztésével illető
minden külföldi írás ideintéendő.

Érmentelen levelek csak ismert kézbe
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidék postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	6 frt — kr.
Negyedévre	3 frt 60 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábsopetitor egyszeri beiktatásáért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsopetitorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
ajdonság sora 50 krajósar.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Csütörtök, J nuár 17.

12. szám.

A hazafiság trafikosai és trafikjai.

(T). Daczára annak, hogy a magyar jogászok a Horváth Boldizsár által életbe léptetett perrendtartást nem valami nagy lelkesedéssel emlegetik, mi, az ősz hazafi érdemei iránt, kellő elismeréssel viseltetünk, mindenesetre nagyobb, mint viseltethetik a szélbal, amely párt sorai közül azzal vádolta Irányi Dániel az egykori igazságügyért, hogy ő iltete meg Böszörményit. S ha bár e vád túlzó volt, mert Böszörményit nem a miniszter, hanem az akkori jobboldali esküdtszék ítélte el, (jobbboldaliak voltak az esküdtek közt többségben) de annyi áll, hogy a miniszter emeltette ellene a vádat, egy oly kifejezésért, milyennél, legutóbbi beszédében is sokkal erősebbeket használt alkotmányos védői nemes lelkesültségében amennyetők ellen, kikkel szemben, akkoriban Kossuth Lajos állt Horváth Boldizsár helyett. Daczára ennek, mind ama felleves ellen, mely sorainknak ne talán azt imputálná, hogy a Horváth Boldizsár legutóbbi fellépését oda akarnók magyarázni, mintha ez, az egykor nagyon is késséges szolgálatu miniszter tulbuzgóságának jóvátetele akarna lenni; határozottan tiltakozunk. Csak szerény figyelmeztetés ez arra nézve, hogy az ember sem nem csalhatatlan, sem nem hibázhatatlan, nem csak akkor ha miniszter, de még akkor sem ha ellenzéki, s meg fog engedni nekünk Horváth Boldizsár, hogy miután a Fejérvári miniszter eljárásai, oly szembeszókó hibákról, mint említették, még eddig nem tesznek tanúságot, tehát az ő fejtegetéseinek hitelt adni, hajlandóbbaknak érezzük magunkat.

Nem mondhatjuk ezt Horánszky Nándor ügyvéd és képviselő urról, mivel hogy ő miniszter még nem vala, de miután legalább is annyi csalhatatlanságot követel magának mint a római pápa, utána nézünk, vajjon ügyvédi pályán megnyert-e minden pert, melyet igaz-

ságosnak állított? Azt kelle tapasztalunk, miszerint sajnos, de bizony a törvényszékek sem számításainak, sem állításainak nem feltétlenül tapsolók valának. E szerint itt sem találunk okot arra, hogy számításainak feltételekkel hitelt adjunk, mint a Fejérvári honvédelmi miniszter számításainak, kiről tudva vagyom, hogy mint katona ember, a csüres csavarás mesterségét nem praktizálta, s mint egyes lelkü ember, arra, hogy most prakti állná, még nem adott senkinek fellevesi jogot.

De ha csak az volna a legnagyobb baj, hogy amit Horánszky Nándor ellenzéki pénzügyésrének egész tekintélyével állítja, az új védtörvény javaslat szerint, a haza megvédése 3 1/2 millióval kerülne többbe, még az sem involválná, hogy amely hadseregére már száz milliókat költöttünk, 3 1/2 millió miatt, ne merjük harezképes állapotba helyezni. Ha már egyszer felépítettem a házat, de nem lakhatom benne, mert a kémény füstöl, hát igen nagy szegénységi bizonyítványt állítanak ki finansziózi talentumomról az által, ha nem a kéményt igazítatnám meg, hanem a házat hagyánam lakatlan állapotban. Hát ha még nem is igaz, hogy az a kémény annyiba kerül, hanem mindössze is egy negyedébe.

Na de hát végre az ifjuságot is beleugrasztották. Ha egyebet nem tehetnek, hát meg fáklászenésztetik magukat ama része által az ifjuságnak, amely fél a tisztvizsgán való megbukástól. Hanem most az egyszer szeretnék egy oly statisztikai kimutatást, melyből meglehetne látni, vajjon hányan sorakoztak a tüntetőkhez a java tanulókból? A közoktatásügyi miniszter talán megkerithetné magának a tüntetést aláírók névsorát, mert azt hiszem, hatalmas adatot nyerne arra nézve, hogy a tanulás hányad foku faktorai látták jónak a tüntetést a tanulás ellen. Sőt hogy hányan tüntettek és hányan nem tüntettek? A többség hihetőleg a meg nem jelenők közt tündökölne, s

ezzel is szarvát lehetne tömi ama lelki ismeretesen atyáskodó országos tanácsadóknak, kik az ifjuság nevében hirdetik a védtörvény elfogadhatatlanságát.

Nagy baj az a kormányra nézve, hogy egészen az ellenzék kezében van a fővárosi napisajtó kezelése, s ez által mintegy monopolizálják a hazafiságot és a közvéleményt. Magukra a józanabb gondolkodásuakra nézve is szükséges lenne egy kis támogatás, melynek üdvös voltát eléggé bizonyítja ama vidék, hol a helyzetet a józanságot hirdető szabadelvű párti lapok tisztazzák, s nem hagyják az ellenzéki sajtó működésének az egész tért, mint a hogy az a fővárosban történik. Lehet mondani, hogy a folyton vaczillálni szerető közvéleményben csak ez a néhány vidéki lap tartja a lelket, ha bár határszélnek lassabb terjesztésével is, míg a fővárosban akkor keveri fel a szenvedélyeket az ellenzéki sajtó, amikor neki tetszik. Nem ellensúlyozza senki semmi.

A magyar kölcsönök konvertálása. A magyar kölcsönök konvertálásának nagy műveletéhez a pénzügyminiszter egy jelentése az első lépés, mely a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg. E jelentés értelmében, az 1867-iki XIII. t. cz. alapján felvett magyar vasuti kölcsönök összes kötvényei, melyekből most még 71.330.400 frt van forgalomban folyó évi június 30-ig felmondhatnak úgy, hogy folyó évi július 1-től kezdve a kötvényekért, melyeket az állam addig teljes értékükben bevált, további kamatok nem fizetendők. Ez új kötvények becserélését új egységes címletekre a Rothschild csoport a tulajdonosoknak legközelebb, kedvező feltételek mellett, fogja felajánlani. A földtehermentesítési kötvények becserélését illetőleg, melyekből 173.779.265 p. frt van forgalomban, az első, a conversiora vonatkozó publicatio csoport részéről, valószínűleg a legközelebbi napokban fog bekövetkezni.

Országgyűlés.

Budapest, 1889. Január 15.

A képviselőház mai ülését is a véd er ő j a v a s l a t f e l t t i á l t a l a n o s v i t a f o g l a l t a e l . A j a v a s l a t e l l e n e l s ő n e k s z ó l a l t f e l O r

A mamelukok esendesen, tartózkodva viselték magukat. Mert senki sem szeret abba a gyanuban keveredni, hogy valakinek azért kiált „helyeslést“ mert az egy hatalmas embernek a fia.

Hanem a hideg modoru fiatal szónok, mig maga egy perczre sem melegegett meg, lassankint álmelegítettte az egész pártot. Érv-érve csattant, itt egy logikátlanságra mutatott rá, ott egy homályt oszlalt el, s annyi izléssel, olyan okosan, hogy lassankint mindenki elfelejté benne a Tisza Kálmán fiát.

Maga Tisza István ez! Zajos harsogó helyesekben tört ki a párt. Az ellenzék elnémulva hallgatta. A szélsőbal öreg fejei bánatosan himbálóztak: — Vége van; sohasem szabadulunk. Meg van már már a miniszterelnöknek a „folytatása“ is.

S valóban egy két remark, az abstrahálás és a comprehensiv erő a miniszterelnökre emlékeztetett, de kiegészítve a Tisza Lajos gróf kifejezési szabadságával és előkelő gunyjával.

A mamelukok ilkesedése mot már megerezt szélesen.

— Ez aztán a legény — lihegte Jókai. Körössy Sándor és Darányi Ignác ugy néztek ki, mintha pezsgőznének. Az öreg Boér szemébe könyök csergedeztek, mintha mondná: „Lesz már nekem vezérem öreg napjaimra is.“

A bihari képviselő összeverezték és dicsérték a meggyőzőket. Csak Fluger Károly vakarta a fejét kedvetlenül: „Most már megint több egy nagy emberrel, a kivel nekem billiárdoznom kell.“ (Mert esténként a klubban Fluger billiárdozik Tisza Lajossal és Csernátónyval, ujjában Wekerlével is.)

Ezalatt Tisza István egyre beszélt s egyre nőtt... rohamosan nőtt a Ház szémeiben.

Bán Balázs, ki ismeretes szólamaival támadt a javaslatot, a kormányt és polemizált a többség egyes szónokaival, főképp Tisza Istvánnal és Pulszky Agosttal. — Vadnay Károly igen józú humorral fűszerezett beszédben, melyet élvezettel és figyelemmel hallgatott az egész ház, kelt védelmére a javaslatnak, melyet a haza legfőbb érdekét, a biztonságot és védképességet tartva szem előtt, fogad el. Egyes ellenzéki közbeszólásokra talpraesetten vág vissza szónok, kinek beszédét végül a többség élénk helyeslésekkel fogadta.

A szélsőbal padjáról Justh Gyula és Komjáthy Béla szóltak a javaslat ellen, mindketten az önálló magyar hadsereg állapontjára helyezkedve. Az előbbi szónok főleg Tisza Kálmán régebbi beszédeiből merített idézetekkel igyekezett a javaslat ellen hangulatot kelteni s a katonai schematicus egy közjogellenes kifejezését olvasta fel, a mire nézve csakugyan nem ártana nagyobb correctséget követelni. Komjáthy, ki főleg Tisza Istvánnak felelt, olyan kifejezésekkel és kifakadásokkal élt, hogy elnök kétszer figyelmezteté a szónokot a kellő korlátokra s azt is megjegyzé, hogy ily összmegefeledezéseket Komjáthytól nem várt volna.

A többség sorából Asbóth János emelt szót a javaslat mellett - az önkéntesekre vonatkozólag igazi szabadelvű és democraticus szellemű fejtegetésekkel.

Végül a javaslat ellen még pécskai Gál Jenő beszélt, a ház láthatóan kifáradt figyelmé közt eltagadta Apponyi határozati javaslatát.

Most még egy interpellatio következett. Ugyanis Komlóssy Ferenc a tatabi piaristák ingóságainak megadóztatásáról interpellált, mire Tisza a pénzügyminiszter azt felelé, hogy az ügyet meg fogja vizsgálatni, de a miben a végelöntés a pénzügyi bíróságot illeti, abba nem avatkozhatik. — Az ülés ezzel véget ért. Az általános vitára még 25 szónok van felirva.

Külföld.

Bismarck beszéde. A német birodalmi gyűlés keddi ülésének kiváló érdeket kölcsönözött az a körülmény, hogy Bismarck hercege fontos politikai beszédet tartott. A külügyi költségvetés tárgyalása folyt épen s a zanzibári konzulátus jelentését tárgyalták. A tárgyalás alatt Richter képviselő megtámadta a konzulátust a Zanzibarban és környékén támadt zavargások miatt. Az interpellációra

A vége felé már nem is látszott fiatalnak.

Hőfehér güdrös homlokára csalóka ráncokat rakott a képelet s a behuny szem hófehér szálakat vegyített a hajába.

Minden mondatánál kitört a tetszészaj. De a legszebb volt a beszéde vége: tömör és magvas, az a lezke, a mit az ellenzéknek adott. Még ezt senki sem mondta el ily őszintén és bátran.

S még csak egy szízenése sem hallatszott, ellenmondási zaj, visszatetsző morgás. Pedig nagyon fiatal ember monda — két öreg kisebbségnek (mely valószínűleg mathuzalemi éveket él még mint kisebbség) de annyira minden praetentió nélkül monda, azon a szürke fenhéjázás nélküli hangon (mely a legbecesebb tulajdona az apának és fiúnak) hogy még Tomcsányi Lászlónak se jutott eszébe haragudni: pedig azt már úgy alkotta az anyatermészet, hogy örökké duzzogjon haragudjék.

Éljen a taps viharzott fel, mikor a fiatal szónok végre leült.

Azaz hogy már akkor nem volt fiatal szónok. Ugy kelt fel még az igaz, de már úgy ült le, mint meglett politikus, hogy azt ne mondjam, államférfi.

A Ház zsbongva omlott ki a folyosóra. Még Horváth Boldizsár neve sem állította meg a kitódulókat. A felkelő napnál kisebb varázsa van a behunyónak.

Ott kiün aztán a gratulációk özöne várta a miniszterelnököt, a ki jobban el tudja viselni azokat a szavakat, amik neki keserűek, mint azokat, amik édesek; ki is tért előlük egyszeribe:

— Mind nem ér a ti kritikátok semmit. Majd a kis Lajos fiam mondja meg, milyen volt a Pista beszéde. A pénteki ülést is jól megbirálta: „Olyan az édes apám, mint a színház.“

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Tisza István.

Nagy adakozó kedvében volt ma Hoitsy Pál. Az ülés elején a „lányunk“ lakodalmaról lévén szó, Hoitsy Pál azon volt: „Adjunk neki valami nászajándékot, például egy kastélyt.“ (Jószivű emberek ezek a szélsőbalak.)

Az ülés közepén a „fiunk“ beszélt, s a szélsőbal volt a legjobban elámulva. Hoitsy Pál fejcsóválva morogta: „Valóságos kész miniszter.“ Kevés hja, hogy nem indítványozta: „Adjunk neki egy piros székét.“

A mi fiunk beszélt, azaz hogy a generalis. Ő maga elszólta magát egy kicsit, mendván egy közbeszólásra: „sajnálja, hogy a miniszterelnök fia, de nem tehet róla.“

Pedig épen szerencsése, hogy nem másnak a fia, (t. i. annak a másnak szerencsése), mert úgy venné ki magát más fiúnak, mintha az illetőnek az apja volna.

Egy a közpályán megőregedett politikus érettségével beszélt; kerülni minden színt, minden zománcot, minden himport. Czik az érveit monda el, azokat is cizozománkiül, egyszerűen. Hangját leeresztette, ne csengjen. — A kiélezett helyeknél gyorsan siklott el, mintha megrettenne tőle, hogy hatást talál elérni. Gesztust nem használt, fejét föl nem vetette negédesen, mint a modern szónokok, ceruzával nem kalimpált, nem volt a kezében csak a „Pesti Napló“ egy esti lapja: abba fogódzott, azt suhogtatta meg néha; az volt a fegyvere.

Apponyi ellen polemizált belőle, idézve beszédjét és czafolva, majd Thalyra mért egy oldalvágást, közbe Bolgár Ferenczet szurkálta meg s Horánszky sem maradt megsebzetlenül.

a kancellár rögtön válaszolt, kijelentvén, hogy részletes felvilágosítást ez ügyben ké-
sőbb fog adni. Határozottan hangsúlyozza,
hogy a német érdekeket Afrikában lehetőleg
előmozdítani törekszik, de e véget külön
kérelmet nem intéz Angliához. A rabszolga
kereskedést és a rabszolgáinkat egy esá-
pással beszűntetni nem lehet. A hirtelen el-
járás csak ártana a németek érdekeinek s fel-
háborítaná a külföldöt Németország ellen. E
nyilatkozat után a vita tovább folyt, Bis-
marck ennek folyamán megtámadta a liberális
sajtót, melyet azután Richter képviselő igye-
kezett megvédelmezni. Bismarck hercege a
sajtót, hazugnak nevezi. A rabszolgakereske-
desre vonatkozólag Stücker azt ajánlotta,
hogy a felszabadított rabszolgákat hittéri
tökre öhajtaná bizni. Bismarck szólott a
nyugot-afrikai viszonyokról is s megtámadja
Bamberget és társait, akiket azzal gyanusít,
hogy gancoskodással folytonosan akadá-
lyozzák az Angliával való tárgyalásokat. Az
angolok érdeklődése eléggé bizonyítja, hogy a
németek fáradozása nem hiábavaló erő. Idő-
s pénzpocséklás. A nagy hatást előidéző
beszéd után a birodalmi gyűlés az összes
tétéleket megszavazta.

A Boulanger párisi ellenjelöltje nem hagyja
magán száradni az invektívákat, melyeket az
ex tábornok a „Szédán” vádja miatt ellene
szórt. Jacques pártbíveinek az a gonosz öt-
letök támadt, hogy összehasonlítsák a Bou-
langer választási programját azzal, melyet
Napoleon Lajos becsatolt volt ki az 1851-iki
államcsiny előtt s a két enuncziációt egy-
más mellé függesztették ki a fali hirdetések-
ben. Napoleon abban az iratban kijelenté,
hogy „ő abban a pillanatban, midőn a pár-
tok szét akarják egymást marozangolni,
készséggel szolgál egyesülési ponttal a házá-
hoz ragaszkodó összes férfiaknak.” Boulanger
pedig azt írta, hogy „neki csupán az az egy
reménye van, hogy neve egyesülési ponttal
fog szolgálni az összes polgároknak, hogy az
anarkhiából kivergődjenek”. A jacquesisták
együttal azt a kérdést intézik a párisi válasz-
tókhoz, vajon meg akarnak-e ajándékozni bi-
zalmukkal olyan embert, ki a „szédáni Czé-
zár” majmolja, s ebben a Maupas, Emile
Olivier, Cassagnac, Cunéo d'Ornano stb.
támogatásába részesül.

Rövid hírek. A porosz trón be-
széd igen kedvező hatást tett, mint Berlin-
ből jelentik, minden pártban s még a német-
szabadelvű sajtó is elismeréssel nyilatkozik
róla. — Német katonai póthitel.
Jól értesült körök véleménye szerint, a ka-
tonai ezélokra kérendő póthitel összege még
sem lesz oly nagy, mint azt eddig vélték.
Az ingadozást, mely e kérdésben mutatkozott,
személyes kérdések okozták, a melyek legkö-
zelebb elintéztést nyernek. — Francia
politikai körökben híre jár, hogy az
angol és az olasz hajóraj legközelebb
együttösen gyakorlatot fog tartani a Föld-
közi tengeren.

Hajdúvármegye 1888 máso- dik felében.

Hajdúvármegye közéletének nevezetesebb
mozzanatait tünteti fel az alábbi közlemény,
melyet azon hivatalos és a kormányhoz fel-
terjesztendő jelentések után írtunk, melyek
Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának
első ülésén olvastattak fel. E jelentések sok
közérdekű adatot tartalmaznak.

A vármegye központi közigazgatása és
közigazgatási bizottsága ügykezelésénél köz-

— Mi is volt csak pénteken? — keres-
gélte az emlékezetében valaki.

— Hát Apponyi beszéde — akadt rá
valaki hirtelen, — meglehet, hogy a kis Tisza
Lajos észrevételéből.

A csókról.

— Egy kis csevegés. —

Irtá: Boldisár Kálmán.

Azt mondják, — és nagyon is el van
terjedve az vélemény: hogyha érdekeltsé-
get akarsz költeni, válassz olyan tárgyat
magadnak, a milyenről még vajmi keveset
hallott a közönség; különösen szerencsés le-
szesz, hogyha olyanról tudsz és akarsz be-
szélni, a melyre még nem is igen gondolnak,
soha nem cselekszik s beszélni róla senkinek
még csak eszé ágában sincs.

En éppen ellenkezőleg cselekedtem.
Választottam olyan tárgyat, a mely
nagyon közönséges, mindennap előfordul, —
a melyről már sokat zengtek a poéták s
irtak a beszélyírók, és valljuk meg, — hogy
nincs senki közöttünk, a ki ne gyakorolta
volna.

Ne tessék megijedni, nem akarok meg-
szégyeníteni senkit sem. Itt a csókról általa
nosságban van szó, — de ez a tárgy olyan,
hogy ha az ember elkezd róla beszélni, mind-
járt egy specialis csókírók gondolnak, a
melyet meg sem nevezek, hiszen ugy is tudja
mindenki — mert tiltott dolog.
Felesleges is volna az alszerénykedés,
mert hiszen kis gyermek korában senki sem
kerülte el azokat a jókedvből adott, szeretet-
től duzzadó csókokat, melyeket a nének és
bácsik szoktak osztogatni.

De meg az édes anyai csókok, e legár-
tatlanabb, és mégis talán legtöbb jelentőség

igazgatási bizottsági ügydarabok összes szá-
ma tett 928 dbot, melyből elintéztetett 847
db; s így maradt 81 db hátrány. A hatósági
ügykezelésnél az első feléről átjött 59 db.,
ujjonnan érkezett a II. félév alatt 5256, ösz-
szesen 5315 db. melyből elintéztetett 5289
db s így maradt hátralebékben 26 db. A ren-
dezett tanácsú városok ügyforgalma volt
Böszörményben 3359, elintéztetett 2997, hátrá-
ny 362; Szoboszlón 1926, elintéztetett 1888
hátrány 39; Nánáson 2594, elintéztetett 2520,
hátrány 74. Hadházon 1654, elintéztetett
1607, hátrány 47; a szolgabírói járárok kö-
zül a b. ujjvárosiban 3164, elintéztetett 3101,
hátrány 63; a nádudvariban 2896, elintéztet-
tett mind.

A megyei pénztárak forgalmának kimutatás az egész évről szól.

1. A házi pénztárnál volt:

bevételek készpénzben	54226	frt.	76	kr.
kiadás	53749	"	48	"
bevételek tkrékp. könyvben	5904	"	40	"
kiadás	3672	"	63	"

2. Házi pénztári letéti pénztárnál:

bevételek készpénzben	19679	"	82	"
kiadás	17990	"	47	"
bevételek tkrékp. könyvben	30495	"	61	"
kiadás	7956	"	47	"

3. Nyugdíj alapi pénztárnál:

bevételek készpénzben	13725	"	03	"
kiadás	12436	"	42	"
bevételek értékben	16263	"	57	"
kiadás	3300	"	—	"

4. Jegyzői nyugdíjalapi pénztárnál:

bevételek készpénzben	3348	"	41	"
kiadás	3237	"	22	"
bevételek tkrékp. könyvben	8208	"	71	"
kiadás	120	"	—	"

5. Kóroda alapi pénztárnál:

bevételek készpénzben	296	"	40	"
kiadás	296	"	40	"
bevételek tkrp. könyvben	2643	"	01	"
kiadás	—	"	—	"

6. Betétpótlási pénztárnál:

bevételek készpénzben	8012	"	32	"
kiadás	7875	"	09	"

7. Utépítészeti pénztárnál:

bevételek készpénzben	206377	frt.	49	kr.
kiadás	201821	"	58	"
bevételek a debr. ipar és keres- kedelmi bank könyvében	16020	frt.	15	kr.
kiadás	89255	"	04	"

8. Katona beszállásolási pénztárnál:

bevételek készpénzben	10314	frt.	43	kr.
kiadás	9499	"	92	"
bevételek értékben	1742	frt.	4	kr.
kiadás	—	"	—	"

9. Kerületi pénztárnál:

bevételek készpénzben	2792	frt.	66	kr.
kiadás	2792	"	66	"
bevételek értékben	2907	"	35	"
kiadás	—	"	—	"

10. Iparos iskola alapi pénztárnál:

bevételek készpénzben	698	frt.	90	kr.
kiadás	698	"	90	"
bevételek betéti könyvben	1702	"	15	"
kiadás	—	"	—	"

11. Közös árvapénztárnál:

bevételek készpénzben	64186	frt.	68	kr.
kiadás	60811	"	91	"
bevételek adós levelekben	143818	"	76	"
kiadás	19412	"	39	"
bevételek betéti könyvekben	35820	"	25	"
kiadás	2570	"	—	"
bevételek drágaságokban	238	"	—	"
kiadás	—	"	—	"

12., Tartalék alaponál:

bevételek készpénzben	3374	"	14	"
kiadás	3331	"	46	"

gel bíró szeretetnyilvánítások olyan gyakori-
ak voltak talán mindenkinek kis gyermek
korában, hogy bátran elmondhatjuk: nem
szégyen, ha valaki minél több csókot kapott.

Hogy pedig éppen én kontársódom bele
ebbe a mesterségbe: beszélni olyan dologról,
a melyhez én értek legkevesebbet, (bocsássák
meg szerénységemet) erre azt mondhatom:
csupán olyan ember tud e tárgyról elfogulat-
lanul szólni, a ki csak messziről ismerős a
dologgal; — én pedig elfogulatlan akarok
maradni.

De hogy ne törjek ajtóstól a házba,
legjobb lesz, ha előlről kezdem a dolgot.

Mi is tulajdonképpen az a csók?

Sok dolog van a világon, a melylyel
ha megriasztanak a legszelebb ismeretkörü
embert is, hogy hirtelen adja definícióját:
— oda lenne az alapos tudomány és egy szót
sem volna képes szólni; — de mindenk kö-
zött talán éppen a csók az, melyet legnehe-
zebb definiálni.

Nagyon elütök egymástól róla a véle-
mények, mert mindenki a maga szempontjá-
ból tekint.

Kérdezzünk csak meg egy öreg urat,
vajjon mit fog mondani? Bizony aligha más,
mint: a csók nem egyéb hiábavaló bolond-
ságnál!

— Már mint a bácsinak! — gondolja
magában sok fiatal menyecske, mert ők egé-
szben más oldalal veszik a dolgotnak.

Nem is lehet így megállapodásra jut-
nunk soha.

Hanem egy fogással élve, mégis köze-
lebb jöhetünk az igazsághoz, ha azt mondjuk:
A csók bizonyos körülmények között
lehet a fokozott vágyak tárgya, de lehet
kényszerhelyzetben büntetés is.

Különbön a csók minden esetben attól
függ: ki adja és ki kapja, s így egy csók

12., Letétben volt:

bevételek készpénzben	33321	"	56	"
kiadás	28172	"	38	"
bevételek értékben	12235	"	56	"
kiadás	12155	"	43	"

Közszégi erdők.

Az állami felügyelet alatt álló erdők
vármegyénkben 10340 kat. holdat tesznek s 19
birtokos tulajdonában vannak. Ezen összes
erdőkre az ideiglenes gazdasági üzemtervek
még az előző években meglelték állapotra.
Rendszeres üzemtervek szerint eddig már
5302 kat. hold erdő kezeltetik; a többire
nézve is voltak már rendszeres üzemtervek
beterjesztve, de ezek most, átdolgozás alatt
állanak. Az erdőkben levő tisztások beerdő-
sítése iránt intézkedés tétetett. A felújítások
terén haladás jelezhető, mert több birtok-
os 2—3 évi területet is beerdősített.

Felújításokra és telepítésekre általában
a tölgy alkalmaztatott, dombosabb és sze-
gényebb talajú helyeken az akác, vize-
sebb helyeken a kőriszettel sikeres kísér-
letek tétettek — szakértői kezelést ille-
teleg — a h. büszörményi és hadházi
birtokok külön erdőtisztelt tartanak; a
n. váradai lat. szert. káptalan m. pécsi, és az
egri káptalan egyelői erdejét saját erdőtiszt-
juk kezelte. A többi erdőbirtokos szakzerű
saját kezelése érdekében nevezetes lépés tör-
tént az által, hogy Szabolcs vármegyével
erdőtisztai szövetezést létesített.

Szegényügy.

H. Szoboszlón van egy szegényménház
32 egyénre berendezve, melyet a lefolyt fél-
évben 7—8 egyén vett igénybe.

A rendezett tanácsú városokban teljesen
munkaképtelenek száma volt 82, kéregetés
mellett segélyezettékké 97, vagyontalán ár-
váké 115; a szegény alap pénzátára ezen
városokban segélyezésre kiadott 1419 frtot.

A nádudvari járás községeiben a telje-
sen munkaképtelenek száma volt 160; kére-
getés mellett segélyezettékké 135, vagyontalán
árváké 93.

Ezen járásban szegények segélyezésére
a múlt félévben kiadott mintegy 770 frt. A
b. ujjvárosi járásban teljesen munkaképte-
lenek száma 163; kéregetés mellett segélye-
zettékké 56; vagyontalán árváké 341; segé-
lyezésre kiosztatott körülbelül 235 frt.

Napi hírek.

A debreczeni és vidéki orvos-gyógy-
szerész egylet tegnap délután évi rendes köz-
gyűlést tartotta czéglédutcazi saját helyisé-
gében a tagok szép számu érdeklődése mellett.

A közgyűlés zártkörű volt ugyan; de azért
arról legközelebbi számunkban bő és tárgyila-
gos tudósítást fogunk közölni.

A szabadelvű párt báljáról már
csak pár nap választ el bennünket, s ez-
zel elérkezik az a táncvigalom, mely
jókedv, kedélyesség, az ugynevezett erköl-
csi siker tekintetében solumas marad mö-
götte a farsang egyetlen báljának se.

E táncmulatságnak van egy sajátos jó
tulajdonsága, melylyel más bálók kevéssé,
vagy éppen nem is dicsekedhetnek. Itt
együtt vigad, tánczol a nagyrégi hölgy az
ezüst sarkantyus civis legénynyel és a
gazdálkodó módos polgár családok fiatal
leány sszradékaival finom gavallérok lej-

is lehet két szempontból kétféle meghatá-
rás tárgya.
Sokkal fontosabb az a kérdés: hogy is
keletkezhetett a csók?

Sok tulajdonság van rajtunk, a mely-
nek nem tudjuk, miként jutottunk birto-
kába; az ilyenre aztán ráfogjuk, hogy velünk
született.

Hajlandók volnának sokan a csókot is
ilyen veünk született valaminek tekinteni.

En nem nem tudnám eldönteni, hogy
ha egy fiatal leány, ki solumas tudta még,
hogyan kell csókolni, s egy fiatal ember,
ki solumas látott volna még csókolást: össze-
kerülének, vajjon maguktól rájónének e,
hogy miként kell csókolózni?

Ha tanítás és tapasztalás nélkül csak
ugyan megcsókolnák egymást ösztönyszerűleg,
akkor kimondhatnók határozottan: a csók
éppen olyan velünk született ösztön, mint a
haláltólí félelem.

Azonban fájdalom, ki kell nyilváníta-
nom, hogy ez a kísérellet ma már nem tehető
meg. Nem pedig azért, mert annyi példát
lát kelletlenül hamarabb, mindkét nembeli
fiatalok, hogy lehetetlen el nem tanulnia.

De tán kérdezheti valaki és pedig jog-
gal: először ki csókolózott hát mégis?
Vajjon a paradicsom Adámja és Évája
megcsókolták e egymást?

Sok mindent ki lehet mutatni a biblíá-
ból, de még ennek bibliai alapon való bebi-
zonyítására nem vállalkozott senki sem.

Ne tessék megijedni, én nem fogok
vállalkozni.

Különbön akár bibliai alapon, akár nem
azoa áll is a csók, azért hogy keletkezésé-
nincs felderítve, nem fog kimenni a divatból.
Arról kezeskedik minden időben a fiatalabb
nemzedék.

(Folyt. köv.)

tik a csárdást a Bika aranyos dísztermé-
nek sima parkettjén. — Épen lapunk zár-
takor halljuk azt az örövendés hírt, hogy
a bálón jelen fog lenni városunk II. ke-
rületének szeretett képviselője gr. Dé-
genfeld Lajos is, aki jelenlétét meg-
ígérte; valószínűleg le fog jönni a bálra
a III. ker. orsz. képviselője Kőrösi Sándor is.

A debreczeni ev. ref. egyház tanács tag-
jainak kiegészítése czéljából az 1889 évi febr-
ruár 1—2 napjaira lévén közgyűlésileg a vá-
lasztás kitűzve és a választásra jogosítottak
névsora az egyházi számvevői hivatal által
már össze lévén állítva, ezennel mindazok
kik egyházi adókat az 1887, évi decz. 31-ik
napjáig befizetvén, választói jogosultsággal
bírnak, figyelmeztetnek, hogy a választói
jogosultsággal bírók névjegyzékét az egyházi
irodában folyó évi jan. 20-ikáig megtekinthet-
tik és felszó alási jogukat igénybe vehetik.
Debreczen 1889. január 12. Szűcs István,
egyházi főgondnok.

Zichy Géza gróf művészi körútja. Zi-
chy Géza gróf. — mint már szombati számunk-
ban említettük — a napokban újabb körutrá in-
dul és pedig egyenesen a czári család felké-
résére folyán. Midőn ugyanis tavaly Freden-
borgban a dán királyi család előtt a cár és
cárné jelenlétében játszott, ezek kitűnő szíves
séggel hívták meg őt Pétervárra. A gróf, —
ki humanitárius czelokra mindenütt készséggel
mutatja be művészetét, — igéretet tett, hogy
e télen ellátogat a magas északra. Erre tá-
maszkodva, e hó 5-én távirat jött a cárné ud-
varhölgyétől a grófhöz, kérdezővén őt, hajlan-
dó-e a cárné védnöksége alatt álló vöröské-
reszt-egylet javára e hó végén rendezendő hang-
versenyeken fellépni. A gróf igen jó válaszára
értesítették, hogy január 26—27-kerk indulá-
sát. A művész gróf ezuttal Gacsina, Szt.-Péter-
vár, Moszkva és Varsóban fog hangversenyezni,
mely utjára őt orvosa gyantán: dr. Závory
Sándor, Gleichenberg régi magyar orvosa, h.
szobozsói orvos fogja elkísérni.

A debreczeni ügyvédi kamara közhírré
teszi, hogy Nagy Ferenc debreczeni ügyvéd,
pénzüntzeti igazgatóvá történt megválasztása
folytán, a kamara névjegyzékéből kitérítet-
tett s iratait dr. Orbán József debreczeni ügy-
védnek adta át, és hogy Szigeti Gyula kun-
szentmártoni ügyvéd lakhelyét Büdszentmi-
hály községbe tette át.

Szerencsétlenség favágás közben. F.
hó 14-én reggel 10 órakor a szalárdi erdőn
él fát vágó csobaj lakos Dudás Tógyert le-
döntés közben egy fa fejen ütötte, a kapott
sérelemmel eszméletét elvesztve, lakására
szállítottat, a hol délután 4 órakor meghalt.
Özvegvet s 5 gyermeket hagyott hátra, kik a
legnagyobb nyomornak néznek lába. — r. l.

Táncmulatság A budapesti általános
munkás betegsegélyző egylet és rokkant pénz-
tár debreczeni fiókegyletének tagjai által f.
év 1889. Január hó 19-én, azaz szombaton a
„Rózsabokor”-hoz czimzett (Kis új utca Zech
József ur) vendégőjében Polgári tánc-
estélyt rendez. A tiszta jövedelem a
gyászlobogó alap, házi pénztár és az elhalt
tagok özvegyei és árvái segélyezésére fordít-
tik. Belépti-jegy személyenként 60 kr. Kez-
dete 8 óraor. Jegyek előre válthatók Zech
József urnál a Rózs bokorhoz czimzett ven-
déglobon. Kovács József ur lakásán, Nagyvá-
rad utca 2128. Vasárnap és hétfőn az egylet
helyiségében és este a pénztárnál. Felül-
fizetések közönséggel vétetnek és hirlapilag
nyugtáztatnak. Izletes ételek és italokról a
vendéglős gondoskodik.

Guzman Dénes a szülöszet és bort-
szat állami vándortanára, vasárnap délelőtt
10 órakor előadást fog tartani a város háza
nagy termében a filokszéra elleni védeke-
zésről.

Adózók figyelmébe. A kik általános
jövendelmi pótdajukból levonást kívánnak, a
czímen, mert bekebelezett tartozásaik után
kamatot fizetnek; ezennel figyelmeztetnek,
hogy tehervallomásaikat — a mult hóban há-
zanként kihordott vallomási iverken: — a
városi adógyosztálynál még ezen Január hó
folytán adják be, különben az adózók a jel-
zett adóleengedés ez évi kedvezményében nem
részesülendének.

A legfrissebb huszáros kihágás. Újból
katonáról szól a dal; megint hadiáikat ének-
lünk, a kik hősi vitézségüket egy haszonta-
lan pékinason fitogtatták. Ah milyen fényes
bravour is volt az, minő dicsőség! Ma haj-
nalban egy káplár (egy altiszt tehát) és egy
közlegény a huszároktól, találkoztak az ut-
czán egy jámborképi pereces gyerekekkel, a
ki nagy kosarat szokott a hátán vagy kar-
ján cipelni tele friss kiflikkel és kezében
hosszu rudat emel, végig rakva ropogós új
donsült sóspercezekkel. Nosza a két vitéz ur
mint kapzsi martalóc, rárohant a vékony
legénykére s ez hiába kért, rimázkodott, sirt,
a pereces kosarat elharcsolták tőle s a zsák-
mánynyal odébb akartak állani. Épen jött
két András bácsi, a kik szab. kir. városi ren-
dőri tekintélyökkel léptek fel a sósperces rab-
lók ellen. Az egyik vitéz meg is adta ma-
gát; de a másik, épen az, a melyiknek kard
is lógott az oldalán s így nagyobb bátorság
telhetett volna ki tőle, a Rűchwertsecent-
rirungban keresett menedéket; a melyük
hasznos voltáról a káplár ur már előzetesen
hallhatott egyszer s másor. — Az ügy a
rendőrség által áttétetett a katonai ha-
sághoz.

— H. Dorogoa a „Gazdák és iparosok hitelszövetkezete“ fióktelepepe alakult. Központi főtitkár Tömösváry Lajos, a fióktelepepe egybe gyűlt részjegytulajdonosok előtt a szövetkezet eddigi eredménye működését tartalmas beszédben körvonalozta és esetleget, felhívta a mintegy háromszáz főnyi érdekeltséget a szövetkezet körébe való tömörülésre arra, hogy amint önállóvá lett a fióktelepepe, a kezelő bizottságát és elnökét válassza meg. Az eljövendő évekkel fogadott beszéd után a közgyűlés a fióktelepepe elnökevé Petrus I. Jenőt, az ottani Gazdakör titkárát kiáltotta ki: s ez azt némi vonakodás után, — főképp, — mivel neve folytonos hangoztatása miatt előző szavait a közgyűlés meghallgatni nem akarta, elfogadta. Alénkök lett: Szilágyi János; a kezelő bizottság tagjaivá; Bentze Antal, Barona Mihály, Bentze János, ifj. A. n. c. s. n. László, Kiss Illés, Tóth T. Mihály, Kiss Endre, Kuzmós Imre, — póttagokká: Orosz M. Korondán M. stb. A fióktelepepe, mielőtt a központi igazgatóság a jegyzőkönyvet jóvá hagyta, — megkezdi működését.

— Furfangos fényképész. Egy londoni fotográfus nemrég 150 négyzetképet függesztett ki oly módon, hogy minden fej egy-egy fényképezett libatörzsre volt rá illesztve. Számos hölgy, nem akarva ily alakban megjelenni a közönség előtt, beporította őt. A fényképész így védekezett: „Mindama képeket, miket ily módon helyeztem el kirakatomban, az illető hölgyek azzal a megjegyzéssel küldték nekem vissza, hogy fölismerhetlenek. Ha ez igaz, nem tehetnek ellene kifogást, hogy én a képeket kifüggeszttem; de hogyha a képek sikerültek, akkor a hölgyek mindegyike köteles azokat elfogadni s számlámat kiegyenlíteni.“ A bíró azonban nem volt vele egy véleményen s megparancsolta, hogy az illető képeket távolítsa el kirakatából.

— Agyonvert vetélytárs. A nagy kálói „Veres ökör“ vendéglőben Szabó István és Vese József vasárnap tisztelőre jól bepálinkáltak. Mikor a hangulat tetőpontjára jutottak, vetődött be hozzájuk Tóth Imre cselédelegény, ki az előző szombat estén megelőzte őket egy fonóbeli leánytól. A pálinka által fölhívított két atyafinak ez most eszébe jutott s az alkalmat épen jónak találták a bosszúra. Minden bevezetés nélkül fogták tehat botjait s Tóth Imrét úgy helybenhagyták, hogy másnap sérülései folytán meghalt. A gyilkosokat 1. 9-én Nyiregyháza fogták el.

— A vöröskereszt egylet h. dorogi fiókja saját pénztára javára 1. hó 19-én zártkörű táncszüvegalmat rendez. A csinos meghívón olvasható rendező bizottság a bál erkölcsi sikerét eleve biztosítja. A meghívón a fiók egylet elnöke: Gartner Fülöpné Csemegi Julia urnó nevével ott látjuk: id. Farkas Pálét mint jegyzőt, Harsányi D. pénztárnokát, Dr. Demkő A. Gartner F. Kozelka E. Polatzek J. Farkas Gy. Ganzer Béla, Krentz József, Sir Lajos, ifj. Farkas Pál, Hajnóczy J. Killer Lajos, Saffrány Imre, Szántay Géza, Szunyogh Bertalan báln rendező bizottsági tagok neveit is. A vizgalmat Áron Mór jóhírnévű vendéglője nagy termében fog megtartani.

— A szalárdi bárlól ottani levelezőnk írja a következő tudósítást: Szalárdon a múlt évben épült csinos közszínház belső felszereléseinek beszerzése czéljából folyó hó 12 dikére hirdetett és a lapokban is megemlített táncszüvegalmat nagy számban, de válogatott közönség jelenlétében megtartott. A táncszüvegalmat az új közszínházának díszesen és izlően diszitett tánctermében folyt le, hol Hamza Miska nagyváradi zenekarának ingerlő és csábos zenéje mellett a helybeli és vidéki intelligencia részvéte mellett a tánc csakhamar kezdetét vette s annak csak a hajnal hasadása vetett véget. Az egész vizgalmat alatt a legfesztelebb és legjobb kedv uralkodott, még a rendszeren megörvára arca apák és tércék is derült kedélyvel mulattak, mert nejeik és leányaik kivétel nélkül egyszerűen, de azért a legizlősebb és választékosabb öltözékekben jelen véné meg, er szényeik nem lettek túlságosan igénybe véve. A vizgalmat a kitzított czélra 35 forintot jövedelmezett, mi élénk bizonyítékát képezi e bál sikerének. Ha még megemlítem, hogy jelen voltak a következő nők és kisasszonyok: Kovács Endréné (V. Abrányból), Jelenesik Istvánné (N. Váradról), Ertsey Dezsóné (Mezőkeresztesről), Ertsey Jenőné, Bige Károlyné, Nagy Imréné, Surányi Lajosné, Kapdebo Józsefné (Szalárdról), Fényes Endréné (Nagyváradról), Szokolay Istvánné (Paptamasból), Matócsy Imréné (Siterből), Adorján Adolfné (Szalárdról), Jelenesik Erzsike és Mariska (Nagyváradról), Dömök Vilma és Margit (Borsáról), Tóth Ilonka (Nagyváradról), Steiner Irma (Szentjóbbról), Szabó Roza és Szatcho Roza (Nagyváradról), Nagy Juliska, Kapdebo Imra, Andorján Irma és Roza (Szalárdról) és Szász Mariska (Hagymádfalváról), akkor unidazok, kiknek e hölgyeket ismerni szerencsés van, feltudják fogni a fiatal emberek lelkesültségét és tánczedvét és érteni fogják a hálát, mivel e vizgalmat rendezői iránt viseltettek, a miért egy ily jól sikerült és emlékekben még sokáig megmaradó táncszüvegalmat élvezetében részesítették őket.

— A orosz kultúra és a kancsuka A „Grasdanin“ a napokban egy vezércikkében védelmére kelt a botnak és a kancsukának s kimondta, hogy az orosz nép kulturfeljövésében ez a két eszköz nélkülözhetetlen. Allás pontjának támogatására elbeszélte a vezércikk, hogy nem régebben egy előkelő társaságban

szóba került a testi fenytés kérdése is és egy magas állású személyiség egész határozottan kijelentette, hogy a parasztokat okvetlenül kell verni. A mióta nem működik oly buzgalommal a bot és kancsuka, mint az előtt, az urak tekintélye is nagyot hanyatlott. Amint azó nélkül nem élhet az ember, a kancsuka nélkül süjöd a nemzet. A verést parancsolja a felebaráti szeretet is, mert a bürtönbüntetés és a megbírságolás a vétkes családjának is kárára van, míg a kancsuka csak a vétkest sújtja. S a mint a „Grasdanin“ megjegyzi, a szóban forgott társaság minden tagja élénken helyeselte a nagy ur humanus nézeteit.

Irodalom.

„Egy modern család drámája“ czimű regény, melyet R. P. O. (Rákóczi Párhetic Ottó) írt, s melyet lapunk tárczájában közölünk, önálló kötetben is megjelent. E regény rendkívül érdekes meséje, s oly szépen van írva, hogy írója hivatottságáról újból meggyőzi az olvasókat. R. P. O. már számos szép irodalmi munkát írt, s mindenikkel méltó elismerést aratott, e legújabb regénye is bizonyítékul kellő méltánylásra fog találni. A díszes kötetet Vértési Arnold, lapunk szerkesztője, a következő előszóval látta el:

„Mars és a Muzsák nem igen jó egyetértésben szoktak élni, mint egy régi latin közmondás tartja. Csodálatos, hogy nálunk mégis a magyar irodalom uttörői a múlt században majd mind a hadsereg soraiból kerültek ki, a Mária Terézia gárdistáitól elkezdv a tábornokokig, báró Orozy Lőrinczig, gróf Gvadányi Józsefig. Még a század elején is mint katonatisztek ismerkedtek meg a Muzsákkal s a bécsi alser-külvárosi kaszárnyában álmodozott először írói dícsőségről az a fiatal tiszt, a ki később a magyar regényírás ünnepeit zászlóvivője lett. Ma már az hallatlan dolog, hogy valaki kardot hordjon az oldalán és költői gondolatokat a fejében. S az a fiatal főhadnagy, ki e regény s több esinos, kedves elbeszélés szerzője, aligha el nem késett egy egész századdal; de találjon vigasztalást abban, hogy ma is vannak, pedig megszámlálhatatlanul többen, mint egy század előtt, akik megértik azt, a mi szép, a mi nemes, a mi költői. Mert a Muzsák hatalmas istennők, a költők birodalma sohasem pusztul el. Vértési Arnold.“

A vaskos kötet ára 1 frt, s lapunk kiadóhivatalában kapható.

Egy humoros mű.*)

(Rónaszéki Gusztáv: „Sarló Benedek a menyországbán.“)

Egy kissé kiszélesítve a régi mondást: „a stíl az ember“, elmondhatjuk, hogy az író nagy részben élet viszonyainak hatása alatt áll; azok határoznak irányát, fölfogását, szóval az író — az ember.

Ez állításnak nem mond ellent az a mű sem, melyről ez alkalommal pár szót akarok elmondani, mert a komikus, a couplet-k hőse csakugyan érvényre jut, elárulja magát a „Sarló Benedek történetében“. S a gyorsan olvasók egyrésze is bizonyára azzal az utó gondóval teszi le kezéből ezt a verses füzetet, hogy Rónaszéki, a derék komikus, szerzett neki egy pár derült perozet, ép úgy, mint mikor a színpadon egy-egy vigjátékban vagy operette-ben megjelen. Rövid ideig tán még gondolkozni is fog Sarló Benedekről, jobban mint az operettek kicsinyes történeteiről, s aztán a Rónaszéki költeménye elérte czélját. Ismétlem, a legtöbb gyorsan olvasóra ez e hatást fogja gyakorolni a humoros elbeszélés, mely a „Debreczeni Ellenőr“ nyomdájában nem rég jelent meg.

Egy jó ember, a ki menyországbán jut, onnan betekint és furcsa dolgokat lát, fel-fel indul, de végre is csak belenyugszik. Ez a tárgy. Hőse bizonyára nem lehet valami magasabb czélú, magasabb irányú történet hőse s a történet sem olyan, hogy abból valami mélyebb, maradandóbb hatású művet lehetne csinálni. Ez azonban nem az én kritikám róla, hanem másoké, a kiktől halottam. Én szerintem csak futólagos olvasás után lehet ily véleménynyel lenni Rónaszéki e műve iránt. A ki egy kissé mélyebben gondolja e történetet át, a ki behatóbb szemekkel vizsgálódik s e' előző egyik-másik részletnél, észre fogja venni, hogy van valami a költeményben, a mi fölülemeli ama fölületes komikus költeményeken, melyek hatásukat vagy a bennök levő finomabb vagy durvább frivolitáns, vagy pedig megvesztegető külsőségeknek köszönik. E költemény hígye mes átolvásása után marad az olvasóban valamely sa játságos hatás, mely nem engedi hogy teljesen élvezze a költemény ama részait, melyekben Rónaszéki a komikus működik; mely gondolkozóra ejti s egy egy pillanatra talán komorrá is tesz. S ez a humor hatása. Valóban itt a komikus, mint humorista áll előttünk. Sarló Benedek történetében ugyanis csaknem olyan mértékben találkoznak humor

ral, mint komikummal. A komikum csupán helyzetekre szorítkozik, vagy egy-két megjegyzésre, míg a humor ere az egésznek fel-fogásán él, s az egyes részletekben rejtező humor is csak az általános hatást emeli. Az olyan költeményeknek, melyekben — mint ebben is — a humor és komikum képezik az alkotó elemeket, rendszeren az a természetik, hogy futólagos elolvasáskor — mikor a komikum hat — megnevetetik az embert, de behatóbb olvasásra, midőn a humor már megkapja kedélyünket, a nevetés elmarad; míg ha teljesen megismerjük, a komikum már veszti erejét s egészen a humor hatása alatt vagyunk.

E költeményben el van beszélve, hogy egy ember, ki földi érdemeinél fogva a menyországból kerül, Isten különös kegyelméből lenézhet a földre. A mint ezt megteszi, szeme elé furcsa képek kerülnek. Leghűségesebb szolgálóját részegnek találja. A halottas háznál nagy vigaszt lát: boroskancsók mellett éltetik őt, az elhunytat. Rokoni czivódnak a végrendelet fölött. Hites társa pedig a notárius szerelmi vallomásmását fogadja. Erre az öreg elmegy panaszra az Úrhoz. Azonban a menyői mihaszna rákiált, hogy maradjon kinn:

„Mer mér? hát azért, hogy vendnek muszáj lenni, Ma nincs kihallgatás, haza lehet menni!“

„A kinek baja van, adja be írásba, Csak hogy ám az irás nem elég magába. Mióta egy fináncz fel jutott az égbe: Azóta stempli kell annak tetőjébe!“

E miatt való mérgében Benedek leissza magát s elkezd dévajkódni. A tőkapatány elzárta és fenyegeti, hogy a pokolra küldi. Erre elkeseredik s be akarja panaszolni azt a csalfa asszonyt. De a menyországbán nincs prókátor s a purgatoriumból kell hozni. Ez megírja a panaszt jó pénzért. Ézzel elmegy az urhoz, de mert a hírlapok rossz hirbe kerítették, röstell bemenni; mikor pedig bemegy elhagyja a bátorsága s ott hagyja az Urat, gondolva, hogyha még egyszer meglátja azt az asszonyt, megjön a bátorsága. Ez aztán a fiakeressel való bosszúság s Gábor angyal lekenyerezése után sikerül is, de a mint a feleségét nászrakészülve, félig gyászruhában az ó paradés szobában lévő képe előtt térdelve s töle bocsánatot s áldást kérve meglátja, ki engesztelődik, széttépi a panaszt s zokogva így szól:

„Sohase lett volna velem ilyen boldog. En édes istennem de jó, hogy meghaltam.“

A történet ilyen elmondása természetesen inkább a komikus részt hozza majdnem cinikusan felszínre, néha az utolsó rész érzelmeinkre is hat. De olvasva a művet, kiérezzük a humoristát is, a ki midőn kaczag, szíve kimondhatatlanul szenved.

Mindjárt a földretéknítés s az ott látottak fölött való elmélkedés úgy van megírva, hogy ráok mélyebb hatást gyakorol. Az a vidám halotti tor, a czivakodó atyfiak, a szeretkező hitves, oly képek, melyek sajtáságos érzéseket keltenek föl.

Ézzért élünk hát munkában, becsületben, hogy halálunk után ilyesmik történjenek?! S e kérdésre következik a Sarló Benedek káromkodása, a humoristának a szívet rázó kacajja.

A humor körébe tartoznak azok a részek, melyek földi dolgokra vonatkoznak. Kaczag ezeken a költő, de a kacagás nem jó esik neki. A megvesztegethető angyal, a kapzsi prókátor, a tapintatlan journalisták mind a humorista termékei.

De legkiválóbb a keserű humor ott, hol a hűtlen asszonyról van szó. Hiába takargatja magát a szerző, mert hamar észreveszük, hogy az a lírikus szól hozzánk, a ki két évvel ezelőtt megírta „A bibliából“ czimű szép kis költeményt. (A „Föv. Lapok“ ban jelent meg.)

S az, hogy a humorista olykor olykor lírikussá lesz, igen természetes, mert hiszen a humor a szív és az ész összejátszása egy szőpműben. A költemény sikerült nyelvéről, kitalalkjáról volt már szó a „Föv. Lapok“ ban, valamint arról is, hogy szerzője jól tenné, ha mentől többször írna ilyen jó do'gokat.

Esztegar László.

Színház.

„A cigány báró“ szép közönséget vonzott tegnap a színházba. A czim szerepét maga a direktor Valentin énekelte, s tisztán csengő hangjával nagy hatást ért el. Kopácsy Juliskának Saffy jobban sikerült mint más alkalommal. Bravourral énekelte. Arzenát a kezdő, de reményteljes Kocsis Emet játszott. Kapott biztató és jól megérdemelt tapsokat is. Egyáltalán napról-napra látszik rajta a haladás.

„A vasgyáros“ holnapi előadása iránt érdeklődéssel tekinthetünk. Claire szerepében Ercsei Etel asszony fog fellépni, ki a kassai színpad kedvence volt. Nagyobb szerepben holnap fogjuk látni, s remélhetőleg a tehetségéhez fűzött remények be fognak válni. A múlt hetekben már fellépett, mint Viola Éva, s ekkor is bebizonyította, hogy számot tevő drámai színésznő. A mily nehéz szerep Claire, annyival inkább érdekes lesz, ha diadalt arat.

Vedress Gyula jutalomjátéka iránt, mely a jövő hét kedjén fog megtartatni, az egész városban kiváló érdeklődés mutatkozik. Ez alkalommal mint már újdonságot, lapunk

belmunkatársa Lakay Imréné 5 felvonásos történeti tragédiája adatik, mely az alkalommal először kerül színre. A daraból, melyet maga a jutalmazandó rendez, már napok óta folynak a próbák, s a jövő heti premiere jutalomjáték bizonyára egyike lesz a saion legsikerültebb estéknek. — A darabban legszebb szerepe van Vedressnek, a többi főszerepek Békési, Kaczér, Molnár, Mándoki, Rónaszéki, Püspöki, Pécshy kezeiben vannak.

Tulkapasok a színpadon. A kellemetlen érzéseket sohasem szeretjük felkelteni, azonban oly tulkapasok ellen, mint milyet legutóbb a Válas utában s Czizgény báróban láttunk, az aestetika, minden jó izlés követeli felszólalásunkat. — Andorffy az a színész, ki talán néha többet enged magának, mint a mennyit a jó izlés törvényei szerint megtenni szabad. Es ellen szólalunk fel, s jó akaratú felszólalásunk, óhajtuk, hogy a kívánt eredményt érje el.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Holnap, pénteken 1889 jan. 18.
Ercsei Etel kisasszony
vendégfelléptével.

paratlan bérletben:

A vasgyáros.

dráma 5 felvonásban.

Szombaton „A bórégér“ operett.

Felölös szerkesztő és kiadó laputalajdonos:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karezag Vilmos.

Hangverseny-, színház-, estélyek- és bálók látogatóinak s a művésznőknek nélkülözhetlen. Egyetlen

tökéletesen ártalmatlan bórfinomított és szépitő készítménynek lett hölgynek százezrei által elismerve a hivatalosan megvizsgált Párisban de Lejosse által föltalált RAVISSANTE, mely által az arczbőr, nyak és karok szépitése pillanat alatt eszközöltetik és a legjobb szem által is lehetetlen felismerni e kitűnő bőrápoló, konzerváló készítmény használatát. Valódi minőségben kapható és postafordultával megrendelhető Svarec F. u. központi főraktárából Budapest, városháztér 9. Nagy eredeti üveg ára 2 frt 50 kr. kisebb üveg 1 frt 50 kr. Budapestben kapható még Török József gyógyszerárában. Debreczenben Göllt N. és dr. Rotschnek V. E. (Telefon 5 sz.) Nagyváradon Nyiry Gy. és a legtöbb bel- és külföldi gyógyszerárakban.

Kardos László

Debreczenben, Czegléd-utca,

ajánlja kiválóan: vászon, pamut-aru, asztali nemű, kanavác, madrac-szővet, ágyszövetek,

kész férfi, női és gyermek-fehérneműre berendezet nagy és dús választéku raktárát.

Kiházasítási kelengyék

a legjobb minőségben, legújabb izlés szerint kiállitva, raktáron tartatnak.

Az üzlet 58 éves fennállása biztosítékot nyújt ugy az árak legjobb minőségéről, valamint a legelőnyösebb kiszolgálásról. Az árak feltétlen határozottak, miáltal a vidéki rendelésekkel járó bizalmatlanság alaptalanává válik.

Friss

Szepességi vaj és Cárfiol

mindég kapható

Varga Lajos

fűszerkereskedőnél.

*) Ez előismerő bírálatot a „Fövároosi Lapok“ tegnapi számából vesszük át.

Ipariállítási 1879.
Bécs 1878.
Érdem-érem
Kisállítás London 1881.
Ipariállítási 1879.
Bécs 1878.
Érdem-érem
Kisállítás London 1881.

GRIESSER,

cs. kir. udvari-ostorgyára

ajánlja

mindég a legnagyobb választéku raktárát
vadász-, kocsis- és lovagló-ostoraiból
Raktár Bécsben
II. Bez. Praterstrasse Nro. 44.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyúviz raktára Debreczen és vidékére.
Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyúviz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep áru csarnoka

ajánl legjobb minőségű szepességi főzélékeket,
afonyát, rivzikegombát, gesztenyét, boszniai szilvát, szilva izet
pergetett és keretmizet,
különféle friss minőségű
sajtokat, lipitói-turót.
Magyarádi, ménesi, szegszárdi, egri, (bikavér) sashegyi,
szomoródi,
tokaji asszu gyógy borokat,
ó-jamaikai rumot, cognacot,
olasz spanyol és francia borokat,
teát, thea süteményeket,
angolnát, caviart, oroszhalat, szardiniát stb.
legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitel
szövetkezet debreczeni fióktelep
áru csarnoka. Nagyvárad-utca, megye-
ház mellett.

100.
429. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN” gőzmalom
készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG MELKÜL, DEBRECZENBEN
és az 1887. április 18-án Budapesten tar-
tott általános magyar malomgyűlésen megál-
lapított s 1887. évi június 1 én életbe lépett
eladási, fizetési és szállítási módzatokra
vonatkozó egyezmények szerint.

8.	"	2-od	10.60
8 1/4	Barna	1-ső	9.80
8 3/4	"	2-od. á 70 kigr.	7.80
9.	Lábliszt	á 70 kigr.	6.60
10.	Veres liszt	á 50 kigr.	—
11.	Finom korpa zsákkal	50	3.60
12.	Durva korpa zsákkal	á 50 kigr.	3.40

A finom és durva korpa árából eddie
engedélyezett 5%-töli engedmény a fennm-
lírtt egyezmény folytán szintén beszüntet-
tetett.
Debreczen, 1889. Január 17.

100 kú

A.	Asztali dara nagyszemű	17.—
B.	Szinte közepeserű	16.—
0.	Királyliszt	16.—
1.	Lángliszt	15.60
2.	Montliszt	15.—
3.	Zsemlyelisz 1-ső rendű	14.60
4.	" 2-od rendű	14.—
5.	Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	13.—
6.	szinte 2-od "	12.20
7.	Közép kenyérlisz 1-ső "	11.20

Fülolaj

kivonat cs. kir. másod orvos Dr. Schipektől.
ez olaj kitűnő és biztos hatása számos auto-
ritástól évek óta dicsegettel elősmerttetett,
miután minden veleszületett siketséget meg-
gyógyít, nehézhallást, fűzugást, és egy-
általán minden fülbetegséget rögtön meg-
szüntet. Használati utasítását kapható 1 rrt
50 krért Dr. Rotschnek V. emil gyógyszer-
tárában (Telephon állomás.)

Maggli's BULLON KIVONATA

leves-tábla huslével,
husliszt hüvelyes veteményből

elősmert legjobbak és legolcsóbbak.

Egy kávéskanálnyi e kivonattól, egy csésze forró vízbe öntve, azonna
minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű huslevest ad.
Kapható a delicatesz, fűszer és fűszeráru üzletekben.

Főraktár: Wien, I. Jasomirgottstrasse 6.
Raktár Debreczenben:
GERÉBY FÜLÖPNÉL.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik minden nemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok,
MINDEN ALAKBAN
ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK
falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,
báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek
a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.